

Warszawa, 07.02.2022 r.

Pani Minister Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

W związku z prowadzonymi pracami nad zmianami w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej chcieliśmy, jako przedstawiciele organizacji obywatelskich działających w sferze usług społecznych skupionych w Porozumieniu DI.2035, zwrócić uwagę na kilka ważnych kwestii.

Od lat spada liczba kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, z drugiej strony mimo licznych zapowiedzi poważnego podejścia do procesu deinstytucjonalizacji rozwijana jest infrastruktura instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dzieje się tak mimo faktu, iż działania te są nieracjonalne z powodów zarówno ekonomicznych, jak i społecznych. Jako oczywistość uznajemy to, że dziecko powinno dorastać w rodzinie, a nie w instytucji. W tym kierunku zmierzają również prace nad rządową Strategią Rozwoju Usług Społecznych 2021–2030 (z perspektywą do 2035 r.). W projekcie strategii zapisano wprost, że realizacja kierunków zaplanowanych działań „*pozwoli na odejście od konieczności funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej i zapewnienie podaży odpowiedniej do potrzeb liczby rodzinnych form pieczy zastępczej*”.

Dlatego też, z wielką nadzieją oczekiwaliśmy na kierunek zmian w projekcie ustawy o zmianie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw, zgłoszonym do dyskusji i uzgodnień przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we wrześniu 2021 r. Pomimo wielu kwestii, które uważamy za zbyt zachowawcze, w projekcie znalazło się wiele zapowiedzi budzących nadzieję na zmianę postaw, zgodnie z zapowiadanymi kierunkami działań o charakterze strategicznym. Jednak ostatnie propozycje korekt nowelizacji ze stycznia 2022 r. budzą zdumienie oraz zdecydowany sprzeciw. Nowe propozycje nie tylko niwelują dobre zapisy, ale także idą dokładnie pod prąd zapowiadanej procesowi deinstytucjonalizacji, który przygotowany jest zarówno w sferze polityki społecznej, jak i ochrony zdrowia.

Oto najważniejsze kwestie budzące nasz sprzeciw, na które zwracamy uwagę:

- **Hamowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych.** W pierwotnej wersji projektu ustawy proponowano rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, obecnie 3.010 zł brutto (obowiązujące do dzisiaj przepisy wskazują kwotę 2.000 zł brutto), co dawało szansę na sensowną coroczną waloryzację. Obecnie proponuje się stałą kwotę 3100 zł brutto, co ponownie zamrozi tę stawkę, podczas gdy z zapowiedzi wynika, że w 2023 r. ma ona wzrosnąć do 4000 zł brutto. W związku z tym uważamy, że **należy nie tylko powrócić do dotychczasowego brzmienia, ale podwyższyć stawki do**

125% najniższego wynagrodzenia w przypadku zawodowych rodzin zastępczych i 150% w przypadku rodzin zastępczych prowadzonych w formule pogotowia opiekuńczego. Należy ponadto zezwolić samorządom na wybór pomiędzy umową cywilno-prawną, a umową o pracę. Wydaje się, że w tym przypadku powinno preferować się stabilne formy funkcjonowania, a nie promować „zatrudnienie śmieciowe”. To rozwiązanie jest kluczem rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

- **Zgoda na tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.** W pierwotnej wersji projektu ustawy zaproponowano **absolutny zakaz tworzenia nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.** Wyjątek, czyli ewentualna możliwość otwarcia, dotyczył sytuacji, w której wniosek złożono w okresie wchodzenia w życie ustawy, zaś opinię na temat utworzenia placówki wydał Rzecznik Praw Dziecka. Nowa wersja projektu ze stycznia 2022 r. wycofuje de facto tę propozycję, umożliwiając otwieranie nowych placówek, gdy *„jest to umotywowane szczególnymi potrzebami lokalnymi”*. Jest to klasyczny przepis „niwelujący”. Powstaje pytanie jaka jest faktyczna intencja Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej i jak ma się ona do propozycji wskazanych w Strategii Rozwoju Usług Społecznych. Jesteśmy przekonani, że należy rozpocząć długofalowy proces otwierania się placówek na społeczność lokalną, nie zaś tworzenia nowych „niezbędnych” instytucji. Nie da się jednocześnie rozwijać pieczy rodzinnej i instytucjonalnej, ponieważ będzie to nie tylko bezsensowne, ale także generujące wysokie koszty zarówno społeczne jak i ekonomiczne, a przez to finansowo uniemożliwiające rozpoczęcie faktycznego procesu deinstytucjonalizacji. Ponadto ponownie podtrzymujemy konieczność zakazu (z 3 letnim *vacatio legis*) funkcjonowania kilku placówek w jednym budynku. Obecnie zaproponowany zapis w projekcie ustawy nadal podtrzymuje fikcję 14-osobowych placówek, które de facto funkcjonują w jednym budynku stanowiąc niejako zespół placówek i jedną instytucję.
- **Gorsze traktowanie dzieci z niepełnosprawnościami.** Środowisko organizacji pozarządowych związanych z rodzinną pieczą zastępczą od dawna podnosi konieczność ujednolicenia standardu opieki dla dzieci pełnosprawnych i z niepełnosprawnościami. Zarówno w pierwotnym, jak i obecnym projekcie ustawy utrzymano limit liczby dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych do 30 dzieci oraz przepis zezwalający wojewodzie na zgodę na zwiększenie limitu do 45 dzieci. **Niezrozumiałe jest różnicowanie sytuacji dzieci w różnych typach placówek.** Obecnie obowiązujące przepisy wskazują, że w instytucjach na poziomie powiatu: placówkach opiekuńczo-wychowawczych może przebywać maksymalnie 14 dzieci, natomiast w instytucjach prowadzonych przez samorząd województwa: regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych 30-45 dzieci. **Powstaje zatem pytanie: dlaczego dzieci ze specjalnymi potrzebami mają gorsze warunki przebywając w dwukrotnie lub trzykrotnie większych placówkach niż inne dzieci- tylko dlatego, że placówki te są prowadzone są przez samorząd innego szczebla.**

Niezrozumiałe jest też dlaczego zrezygnowano z zapowiadanej próby ograniczenia powstawania nowych placówek regionalnych w ciągu najbliższych pięciu lat.

Zaskakująca jest też niechęć do wprowadzenia zapisów preferujących rodziny przyjmujące jako rodzina zastępcza lub przysposabiające dzieci z niepełnosprawnościami w zakresie korzystniejszych warunków do urlopu macierzyńskiego i świadczenia rodzicielskiego.

Dlatego też, organizacje obywatelskie skupione w Porozumieniu DI.2035 zdecydowanie protestują przeciwko takim zmianom, które w istocie mają storpedować i zatrzymać proces rozwoju usług rodzinnych i środowiskowych. Uważamy, że rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy stanowią istotną przeszkodę w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych i zdrowotnych w Polsce. Oczekujemy na poważny dialog, który umożliwi racjonalny proces rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i zastępuje tworzenie nowych instytucji dla dzieci, ale jednocześnie umożliwi obecnie działającym instytucjom otworzyć się na środowisko. **Bo dziecko powinno dorastać w rodzinie, a nie w instytucji.**

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
1.	Fundacja Polki Mogą Wszystko	Warszawa
2.	EAPN Polska	Warszawa
3.	Instytut Spraw Obywatelskich	Łódź
4.	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	Warszawa
5.	Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych	Zielona Góra
6.	Fundacja Jesień Życia	Zielona Góra
7.	ATD Czwarty Świat	Warszawa
8.	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS	Warszawa
9.	Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych	Warszawa
10.	Fundacja AKME	Poznań
11.	Stowarzyszenie "Ku dobrej Nadziei"	Białystok
12.	Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS	Warszawa
13.	Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej	Warszawa
14.	Stowarzyszenie na Rzecz Leczenia Niepłodności i Wspierania Adopcji Nasz Bocian	Warszawa

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
15.	Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami	Warszawa
16.	Fundacja Eudajmonia	Polkowice
17.	Fundacja ADRA Polska	Wrocław
18.	Chrześcijańska Służba Charytatywna	Warszawa
19.	Stowarzyszenie PORANEK	Wrocław
20.	Fundacja Pomocy Wzajemnej BARKA	Poznań
21.	Spółdzielnia Socjalna "Parasol"	Jędrzychów
22.	Stowarzyszenie na Rzecz Zdrowia Psychicznego Dziecka i Rodziny	Warszawa
23.	Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego Jedno Serce	Żabce
24.	Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa oddział w Złotowie	Lipka
25.	Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”	Wrocław
26.	Fundacja „Edukacja z Wartościami”	Warszawa
27.	Fundacja Między Nami	Krężnica Jara k. Lublina
28.	Stowarzyszenie Emaus - Lublin	Lublin
29.	Fundacja na Rzecz Dziecka i Rodziny FASCYNACJE	Gdańsk
30.	Sopockie Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych	Sopot
31.	Fundacja Stocznia	Warszawa
32.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Rodziny	Pabianice
33.	Spółdzielnia Socjalna "Zakład Aktywności Zawodowej"	Zielona Góra
34.	Mazowiecka Fundacja Rodzin Zastępczych	Warszawa
35.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa	Olsztyn
36.	Fundacja Dziecko i Rodzina	Warszawa

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
37.	Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce”	Warszawa
38.	Fundacja Służby Rodzinie „Nadzieja”	Łódź
39.	Fundacja Rodzina Plus	Kraków
40.	Stowarzyszenie Oratorium - Przygoda Życia	Pabianice
41.	Fundacja Usług Lokalnych	Pabianice
42.	Janowskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Humanus	Janów Lubelski
43.	Fundacja Konwent Klubów i Centrów Integracji Społecznej	Janów Lubelski
44.	Lokalna Grupa Działania Chata Kociewia	Starogard Gdański
45.	Spółdzielnia Socjalna Grupa Alivio	Zielona Góra
46.	Stowarzyszenie na Rzecz Zdrowia Psychicznego Dziecka i Rodziny	Warszawa
47.	Fundacja „Merkury”	Wałbrzych
48.	Fundacja Idee Społeczne FIDEES	Łódź
49.	Zawodowa rodzina zastępcza	Piła
50.	Stowarzyszenie Społeczników „ARIADNA”	Warszawa
51.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Szczytno
52.	Rodzinny Dom Dziecka	Warszkowo
53.	Rodzina Zastępcza Zawodowa	Częstochowa
54.	Rodzinny Dom Dziecka Nasza Chata	Modliszewo
55.	Stowarzyszenie „Kompas”	Płock
56.	Rodzinny Dom Dziecka	Płock
57.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Toruń

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
58.	Fundacja „Nowa Szansa”	Potworów
59.	Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Krośnieńskiego	Krosno Odrzańskie
60.	Zawodowa rodzina zastępcza	Międzyrzec Podlaski
61.	Rodzinny Dom Dziecka	Korczyców
62.	Federacja Organizacji Pozarządowych Miasta Białystok	Białystok
63.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Sierakowice
64.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych SERDUCHOWO	Rybnik
65.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Płock
66.	Rodzina zastępcza zawodowa	Aleksandrów Łódzki
67.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Głogów
68.	Pomorska Fundacja na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej - Ania	Gdynia
69.	Zawodowa rodzina zastępcza	Wyry
70.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Częstochowa
71.	Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział Krotoszyn Famuła	Krotoszyn
72.	Nieformalna Grupa Wsparcia Rodzin Zastępczych	Starogard Gdański
73.	Fundacja Niepełnosprawnych Sanus	Ostróda
74.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Gleźnowo
75.	Rodzinny Dom Dziecka	Pawłówek

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
76.	Specjalistyczna zawodowa rodzina zastępcza	Łódź
77.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych Lepsze Jutro	Strzelno
78.	Niezawodowa Rodzina Zastępcza „Saltadores”	Ożarów Mazowiecki
79.	Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Dolina Tęczy”	Kościerzyna
80.	Rodzina Zastępcza Zawodowa	Płock
81.	Stowarzyszenie rodzin zastępczych i adopcyjnych Otwarte Serca	Płock
82.	Rodzina zastępcza	Tychy
83.	Rodzina Zastępcza Zawodowa	Płock
84.	Fundacja PROJEKT ROZ	Wielkie Drogi
85.	Rodzinny dom dziecka	Szczawin Kościelny
86.	Rodzinny Dom Dziecka	Ostróda
87.	Zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza	Huta Janowska
88.	Rodzina Zastępcza Niezawodowa	Kluczbork
89.	Rodzina Zastępcza Zawodowa	Płock
90.	Stowarzyszenie Kukułka	Częstochowa
91.	Rodzinny Dom Dziecka	Częstochowa
92.	Rodzinny Dom Dziecka Chatka Puchatka	Turowo
93.	Specjalistyczna zawodowa rodzina zastępcza	Łódź
94.	Rodzina Zastępcza Niezawodowa Kochaj	Michałowice

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
95.	Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych	Lublin
96.	Zawodowa rodzina zastępcza	Występ
97.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży "Blisko Dziecka"	Żychlin
98.	Spółeczna Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Sopocie	Sopot
99.	Pogotowie Rodzinne	Turek
100.	Stowarzyszenie „MaMy Szczęście”	Gdynia
101.	Rodzinny Dom Dziecka Kobylce	Kobylce
102.	Rodzina Zastępcza Niezawodowa	Dubów
103.	Zawodowa rodzina zastępcza	Rawa Mazowiecka
104.	Fundacja 36i6	Różnowo
105.	II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Gdyni	Gdynia
106.	Stowarzyszenie Nowy Dom	Zawierzbie
107.	Stowarzyszenie Dlaczego NIE	Gdynia
108.	Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	Zawierzbie
109.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego	Połaniec
110.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych Dobra Rodzina	Kędzierzyn Koźle
111.	Zawodowa Specjalistyczna Rodzina Zastępcza	Opole

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
112.	Rodzina Zastępcza	Borowianka
113.	Zastępcza Rodzina Zawodowa	Poręba
114.	Stowarzyszenie Na Drodze Ekspresji	Sopot
115.	Zawodowa rodzina zastępcza	Sokołów Podlaski
116.	Stowarzyszenie Cool-awi	Gdynia
117.	Fundacja Niebieski Szlak	Gdynia
118.	Fundacja Kurs na Miłość	Biała Podlaska
119.	Fundacja Wielkie Serce Dla Dzieci	Krosno
120.	Rodzinny Dom Dziecka Biała Podlaska	Biała Podlasja
121.	Hemmersbach Kids' Family	Wrocław
122.	Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdolności	Zabrze
123.	Fundacja Habitat for Humanity Poland	Warszawa
124.	Inkubator Społeczny	Bydgoszcz
125.	Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących Tęcza	Warszawa
126.	Fundacja Promyk Szczęścia	Żmigród
127.	Fundacja Rodzinnej Opieki Zastępczej Ja I Mój Dom	Łódź
128.	Fundacja im. ks. Jana Kaczkowskiego	Sopot
129.	Warszawska Fundacja na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną POSTAW NA NAS	Warszawa

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
130.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Gdańsku	Gdańsk
131.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników i Sympatyków Środowiskowych Domów Samopomocy	Płaza
132.	Strategie 2050	Warszawa
133.	Federacja Mazowia	Warszawa
134.	Rodzina Zastępcza Zawodowa	Siemianice
135.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych Przytulny Dom	Stalowa Wola
136.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych „Przyjazny Dom”	Krzyżanowice
137.	Niezawodowa Rodzina Zastępcza	Dobrzany
138.	KGW Aktywne Babeczki	Sadlinki
139.	Rodzina Zastępcza Niezawodowa	Tczew
140.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Kole	Koło
141.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Gozdnica
142.	Zawodowa Rodzina Zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego	Iłowa
143.	Fundacja Nasz Dom	Trzciel
144.	Fundacja Pomocy Dzieciom POCIECHA	Wrocław
145.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Chorzowie	Chorzów
146.	Stowarzyszenie Tacy Sami	Elbląg

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
147.	Fundacja Nasz Przyjazny Dom	Sopot
148.	Zawodowa Rodzina Zastępcza	Gniezno
149.	Inicjatywa obywatelska "Chcemy całego życia!"	Łódź
150.	Rodzinny Dom Dziecka Księstwo	Aleksandrów Łódzki
151.	Fundacja dla Dziecka i Rodziny „Wschodzące Słońce”	Gdańsk
152.	Zastępcza Rodzina Zawodowa	Jaśło
153.	Rodzina zastępcza	Głogów
154.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Lesznie	Leszno
155.	Stowarzyszenie EMILIA	Pakośław
156.	Portal DomyDziecka.org	Kraków
157.	Fundacja Potrafię Pomóc Na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych z Wadami Rozwojowymi	Wrocław
158.	Stowarzyszenie Trzeźwości w Odolanowie - Centrum Integracji Społecznej	Odolanów
159.	Zawodowa Rodzina Zastępcza Pogotowie Rodzinne	Wołowice
160.	Rodzina zastępcza niezawodowa	Chmielnik Kolonia
161.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych i Adopcyjnych „Chełmno Dzieciom”	Chełmno
162.	Rodzinny Dom Dziecka Przystań Tęczowe Promyki	Chełmno
163.	Specjalistyczna rodzina zastępcza	Cianowice

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
164.	Niezawodowa Rodzina Zastępcza	Kamień Pomorski
165.	Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych Pro Familia	Kraków